Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

TER BESLUITVORMING
Aan: MPVO

Voortgezet Onderwijs

Van
5.1.2.e

Datum
22 februari 2023

Referentie
35594339

Bijlagen
1. Kamerbrief
2. Beleidsagenda dec 2020
3. Onderzoek Oberon/KBA

nota

Voortgangsbrief onderwijssegregatie

Aanleiding

In januari 2021 is OCW gestart met de uitvoering van de beleidsagenda tegen onderwijssegregatie in het funderend onderwijs. Aan de TK is toegezegd in Q1 van 2023 een voortgangsbrief te sturen.

Geadviseerd besluit

- De Kamerbrief over de voortgang van de beleidsagenda tegen onderwijssegregatie sturen aan de Tweede Kamer
- Het (deel)onderzoek van Kohnstamm Instituut, KBA Nijmegen en Oberon met daarin een landelijke segregatiemonitor en een literatuurstudie naar oorzaken, gevolgen en (nationale en internationale) beleidsmaatregelen meesturen naar de TK.

Kernpunten

- In de Kamerbrief is aandacht voor de complexiteit van de bestrijding van segregatie in het onderwijs. Deze komt voort uit de (ervaren) keuzevrijheid van ouders in combinatie met ons gedifferentieerde scholenaanbod en het bestaan van woonsegregatie. Het handelingsperspectief voor het grondig tegengaan van onderwijssegregatie blijft daardoor beperkt, ook nu er in het huidige CA geen keuzes worden gemaakt om de uitgangspunten in dit stelsel te herzien.

- In de Kamerbrief komen verder de volgende onderdelen aan bod:
    1. *Landelijke segregatiemonitor*
       De eerste monitor (met een vergelijking met ’17/’18) laat een stabiele / licht dalende trend van schoolsegregatie zien.
    2. *De bijdrage van een gemengde school*
       Vervolgens schetst de brief de bijdrage die een gemengde school voor een leerling kan hebben. In deze brief wordt een relatie gelegd naar de brief over Kansengelijkheid (nog te versturen), School en Omgeving en het masterplan Basisvaardigheden.
    3. *De voortgang van de beleidsagenda tegen onderwijssegregatie*
       In de afgelopen jaren is volgens het principe van een ‘coalition of the willing’ een aantal landelijke en lokale trajecten gestart en uitgevoerd (zie toelichting). In de Kamerbrief worden de resultaten gegroepeerd weergegeven.

Toelichting

Datum
22 februari 2023

De directies PO, VO en KO zijn in 2020 gestart met de voorbereidingen van de beleidsagenda tegen onderwijssegregatie met een uitgebreide veldverkenning. Belangrijkste aanleidingen waren alarmerende rapporten van de inspectie en de politieke aandacht in het wetgevingsdebat rondom de nieuwe stichtingsprocedure: Meer Ruimte voor Nieuwe Scholen. In december 2020 ontvingen beide Kamers de beleidsagenda.

Waarom is segregatie een probleem?

We spreken van segregatie als een bepaald kenmerk (vaak de sociaaleconomische status (SES) of migratieachtergrond van de ouders) in een school is over- of ondervertegenwoordigd. We delen de risico's van segregatie vaak in op twee facetten, verbonden aan de hoofddoelen van onderwijs:

1. Kwalificatie: op scholen met een grote lage SES-populatie zien we vaker een opeenstapeling van sociaalmaatschappelijke problemen en een groter lerarentekort. Leerlingen op deze scholen krijgen minder kansen.
2. Socialisatie en persoonsvorming: in gesegregeerde scholen krijgen leerlingen minder kansen om mét elkaar op te groeien en te leren van andere achtergronden, ideeën, gewoonten en thuissituaties. En juist dat kan je belevingswereld verruimen en je burgerschapscompetenties vergroten.

Wat is er de laatste jaren gebeurd?

- *Netwerkvorming*: inspiratiebijeenkomsten, nieuwsbrieven, coalitie tegen onderwijssegregatie, gesprekken met schoolbesturen en/of gemeenten.
- *Hulp aan lokale projecten*: financiële steun aan scholen of gemeenten voor opzetten lokale projecten (bv steunen ouderinitiatief).
- *Websites met kennis en goede voorbeelden*: opzetten websites Kenniscentrum Gemengde Scholen en segregatiepagina op Gelijke Kansen Alliantie met praktische maatregelen en voorbeelden.
- *Onderzoek effectieve beleidsinstrumenten*: meerjarig onderzoek door Oberon, dat nu 1,5 jaar loopt, naar effectieve beleidsinstrumenten. Onderzoek gebruikt beleidssimulaties en later ook pilots.
- *Landelijke segregatiemonitor*: Oberon en DUO maken een gedetailleerde jaarlijkse segregatiemonitor over po/vo, SES/migratie, per buurt, enz.
- *Subsidieregeling heterogene brugklassen*: bijna 700 vo-vestigingen vroegen subsidie aan om hun brugklassen heterogeen(er) te maken.
- *Dubbele vaste voet voor brede scholengemeenschappen*: vo-vestigingen met leerlingen op vbo, mavo, havo en vwo krijgen 2x een vaste voet.
- *Integraal toezichtskader*: m.i.v. 1 januari 2023 hanteert de inspectie een integraal toezichtskader met een sterkere stimulerende functie.
- *Experiment toelatingsbeleid*: experiment met 4 gemeenten over verbetering communicatie over schoolkeuze voor ouders met lage SES.

Openstaande toezeggingen

- Evaluatie van het wetsartikel over de Lokale Educatieve Agenda
    - Toegezegd in verzamelbrief - december 2022
    - Evaluatie moet nog worden gestart, Kamer wordt medio 2023 geïnformeerd.
- Toewerken naar centraal aanmeldbeleid
    - Wordt toegezegd in brief Kansengelijkheid – februari/maart 2023
    - Traject moet nog worden gestart. In overleg met wensen MPVO.

- Meerjarig onderzoek effectieve beleidsmaatregelen
    - Toegezegd in beleidsagenda - december 2020
    - Lopend tot en met 2025
- Doorlopende landelijke segregatiemonitor
    - Toegezegd in beleidsagenda - december 2020
    - Lopend tot en met 2025

Financiële gevolgen
Geen